

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 174. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296873984.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Men den væsentligste overensstemmelse mellem Sterne og Ewald 175 ligger selvfølgelig på det plan, hvor tekstens kapriciøse overflade, fortolket, bliver til livsanskuelse. Hvor anstrengende denne overflade end kan virke på læseren (især hos Sterne), må man anerkende den som det passende udtryk for en vidt dreven subjektivitet. Bag disse ironisk-følsomme levned og meninger sidder et forfatter-jeg, der ganske efter eget forgodtbefindende fortæller eller lader være, oplyser eller tilslører, skåler med læseren (s. 111) eller vender ham ryggen for at gå i seng og læse - naturligvis i romanen om Tristram Shandys levned (s. 114). Men med en sådan digterisk selvfølelse er vi henne i nærheden af den romantiske ironi, hvis hovedtese netop er, at digterens vilkårlighed ikke bør tillade andre love end sig selv. Filosofisk set er indholdet i den romantiske ironi en potensering af jeg-fornemmelsen til en mystisk følelse af kosmos. Når man vil tage strukturen i Ewalds selvbiografi som udtryk for dette fænomen, kan man støtte sig til det første lille kapitel om Høyen, som netop besynger den digteriske følelse. Rask som ørnen river digteren sig løs, fra sit tungere støv, fra sin snævrere kreds, stiger op mod de højeste, hellige tinder. I en skildring, der foregriber den store ode Til Sielen (1777), spørger Ewald sig selv, om han som digter kan omfatte kosmos, om hans tanke og følelse kan spænde fra jord til himmel - og svarer ja (s. 98 f).